

Градимиp Стојковић

ПЕТА

ДЕВОЈЧИЦА,

МАРЈА

Садржај

УВОД	11
ГЛАВА ПРВА	
ИЗГУБЉЕНА УЛИЦА	15
ГЛАВА ДРУГА	
ЧЕТИРИ ПРЕМА ЈЕДАН	19
ГЛАВА ТРЕЋА	
ТЕЛЕФОН, РОЂЕНДАН, ЛУТКЕ И ТАКО ТО .	23
ГЛАВА ЧЕТВРТА	
КОРИСНА УПОТРЕБА ЛЕКТИРЕ	33
ГЛАВА ПЕТА	
ЗБОГ ЧИТАЊА СЕ РАСТЕ.	39
ГЛАВА ШЕСТА	
СВЕ СЕ МОЖЕ... ИЛИ НЕ БАШ СВЕ	44

ГЛАВА СЕДМА	
ГЛАВОМЕТ	.50
ГЛАВА ОСМА	
ЏАБЕ СУ СКУПЉАЛИ	.57
ГЛАВА ДЕВЕТА	
САДНИЦЕ И ЧЕСТИТКА	.60
ГЛАВА ДЕСЕТА	
БОЛЕСТ ПРВОГ СНЕГА И ЧИТАЊЕ	.66
ГЛАВА ЈЕДАНАЕСТА	
ТАКО СЕ ВАРАЈУ МАЛА ДЕЦА	.72
ГЛАВА ДВАНАЕСТА	
ЧИБА БАКСУЗ	.78
ГЛАВА ТРИНАЕСТА	
ПОСЛЕДИЦЕ ЈЕЗИКОЛОМКЕ	.85
ГЛАВА ЧЕТРНАЕСТА	
НИЈЕ КАКО МИСЛИШ	.93
ГЛАВА ПЕТНАЕСТА	
ОПЕТ БОЛЕСТ	102
ГЛАВА ШЕСНАЕСТА	
ЈА ДОБРОЧИНИТЕЉ	
И НАЈПАМЕТНИЈИ У РАЗРЕДУ	108

ГЛАВА СЕДАМНАЕСТА	
ГДЕ ЈЕ УЧИТЕЉИЦА?	115
ГЛАВА ОСАМНАЕСТА	
МАЈ: ЕКСКУРЗИЈА ПУТА ДВА	125
ГЛАВА ДЕВЕТНАЕСТА	
ЉУБАВ, ХРАБРОСТ И ПОСЛЕДИЦЕ	138
ГЛАВА ДВАДЕСЕТА	
РАСТАНАК, ПРОЛЕЋЕ, МАТЕМАТИКА И... .	143
ДОДАТАК:	
КРАЈ, ПОСЛЕ МНОГО ГОДИНА	153
О АУТОРУ	163

УВОД

ОЛЕКО

Ја сам Александар.

Не волим да ме зову бата. Знам да сам бата. Види се да нисам сека.

Не подносим да ме зову момче. Какав је то начин? Нисам још у животу чуо да тамо неку девојчицу зову „девојче“?

Ако ми не знају име нека ме не зову.

Ја сам Александар.

Нисам Аца. Нисам Сашко. Ни Сале.

И сасвим је друкчије кад Марја каже да сам ја Олеко. Она има право да тако каже, јер је то истина.

Ја сам њен Олеко.

А за све остале сам Александар.

МАРЈА

Она је Марја.

Њена мама је Марјана. Кад је њу родила, дала јој је име по свом имену, али скраћено.

Деда, мама и она живе у Београду од ове јесени. Нема тату. Тата је био руски војник КФОР-а¹. Погинуо је на Косову. Звао се Александар, а мама га је звала Олеко.

Ето тако.

¹ KFOR, (енглески: *Kosovo Force*) енглеска скраћеница Кејфор, међународне мировне снаге.

ГЛАВА ПРВА

ИЗГУБЉЕНА УЛИЦА

У среду је почела Дечја недеља. Од среде је сваки дан био – дечји. Од дечје среде па све до дечјег петка разлетели се по школи разновразни маторци. И сви су били јако, јако важни за школу, како је објашњавала в.д. директорка Бубатуба, која је била наставница музичког, али је стари директор морао да оде у пензију, па је Бубатуба постала в.д. И постала јако, јако важна, баш као и ови који су нам се мували по школи. Учитељица је објаснила да су ти важни посетиоци наше школе донатори, помоћници министара, секретари фондација и тако неки.

– Шта су те пондације? – питао је Чиба, највећи тутубан у разреду.

– Фондације, Бачићу – објаснила је учитељица.

– То су установе које имају новца, па их дају онима који немају.

– Аааааа! – као схватио је.

А после, кад је учитељица отишла, рекао је:

– Ма каква пондација. Банка! Моја мама је добила паре од банке. Ми нисмо имали пара, па је мама узела од банке кредит и сад враћамо те паре мало-помало.

На последњем часу тог децјег петка учитељица је река:

– Сутра у девет дођите сви испред „Центра“. Сви. Је л’ јасно?

Сви су гракнули:

– Јасно.

Марја није рекла ништа. Марја је нова у разре-ду. Она се доселила јуче, па је свима било јасно да сигурно још неће моћи да се снађе.

– Марја – питала је учитељица – знаш ли ти како да дођеш до „Центра“?

– Не знам.

– Па како мислиш да дођеш до „Центра“? Да ли може неко да те доведе?

– Може... питаћу... питаћу њега – показала је на мене.

Марју је, кад је дошла у наш у разред, учитељица сместила да седи поред мене.

– Одлично – похвалила ју је учитељица. – Ти си баш сналажљива девојчица.

После школе договорио сам се с Марјом да се нађемо сутра у пола девет испред дисконта, па да заједно одемо у „Центар“.

– Знаш где је дисконт? – питао сам.

– Не.

– Доле, у Улици Четвртог јула. Знаш где је Улица Четвртог јула?

– Не знам, али нема везе. Питаћу.

– Има везе – рекао сам. – Сад ћу да те проведем доле, поред дисконта. А ти запамти, важи?

– Важи.

И тако смо прошли заједно доле, кроз пасаж, па испред дисконта у Улици Четвртог јула.

У суботу сам већ око осам и петнаест био доле, на углу Улице Четвртог јула, испред пасажа. Чекао сам и чекао и чекао, све до десет до девет, али се Марја није појавила. Онда сам одјурio наглавачке до станице, ускочио у бус и стигао испред „Центра“ у девет и пет.

– Наравно – дочекала ме је учитељица – ко би други закаснио, ако не би Александар!

И Марја је била ту!

– Зашто си ме испалила? – питао сам после, у „Центру“, док смо чекали да почне програм.

– Нисам. Нисам могла да пронађем Улицу Четвртог јула. Изгубила се улица!

– Ма, дај! Изгубила се улица!

Надурио сам се и до краја сам остао тако надурен. А на крају, кад нас је учитељица извела напоље и рекла да идемо кући, казао сам Марји:

– А сад идемо заједно да ти покажем где је та улица и где сам те чекао.

Марја није одговорила ништа. Ушли смо у бус. Марја и даље није рекла ништа. Ни у бусу није говорила ништа. А ни ја.

Кад смо сишли на станици испред пасажа, довео сам је до угла.

– Ево, прочитај шта овде пише.

Прочитала је:

– Улица Миленка Стојковића!

Погледао сам, загледао добро, помно, и писало је баш тако:

Улица Миленка Стојковића

– Хајде – ухватио сам Марју за руку – идемо доле, до дисконта!

Ушли смо у пасаж, спустили се до дисконта. На табли, на углу, писало је опет: *Улица Миленка Стојковића!*

Ово није било нормално!

– Аха – казала је Марја – то је дисконт. Али лепо сам ти рекла да се улица изгубила.

Изгубила се улица, лепо је рекла, морао сам да признам. Изгубила се Улица Четвртог јула... али како? И зашто?

Одговор сам добио тек код куће.

– Замисли, променили су име оној доњој улици – рекао је тата мами. – Сада се зове Улица Миленка Стојковића.

ГЛАВА ДРУГА

ЧЕТИРИ ПРЕМА ЈЕДАН

Необичан је био тај мој разред четврто четири. У првом разреду све до полугодишта није га било. Појавио се у другом разреду. Ево како: у три прва одељења било је баш много ученика, па су одлучили да направе још једно, ово наше. Пребацили су из три одељења све који се нису баш показали и тако смо постали ми – четврто четири.

У том нашем другом разреду било је осам дечака и двадесет и две девојчице. Онда су на почетку трећег разреда дошле још две девојчице. Свакоме ко зна да рачуна лако је да подели двадесет и четири са осам и израчуна: три девојчице на једног дечака! Молим лепо! Ко то може да издржи?

Кад треба да се одреди ко ће с ким да седи, дечаки морају да буду с девојчицом. На физичком не могу да играју фудбал него између четири ватре. Кад је писмени из српског учитељица задаје убило се теме: *Шта бих желела да њошанем, Имала сам овакав доживљај, Разговарам с мојом лућком...*

Најтеже је, ипак, било мени. Учитељица је одредила да седим с новопридошлом девојчицом Марјом, у трећој клупи. Испред нас је распоредила Ивану и Тању, а иза Насту и Лану. У четвртом разреду фазон девојчица постао је да се заљубе и све четири, две испред и две иза, одмах су се у мене заљубиле.

А ја нисам ни у једну. Чак ни у Марју, која се није заљубила у мене. Гледао сам своја посла, а њих четири су гледале моја посла.

На пример, кад се заврши школа, њих четири су ме сачекивале да им правим друштво до куће.

– Хајде са мном – каже ми Наста. – Ја сам ти успут.

– Хајде са мном – каже Ивана. – Ми смо зграда до зграде.

– Хајде са мном – каже Тања. – Ми смо улаз до улаза.

– Хајде са мном – каже Лана. – Имам нови це-де са игрицама.

– Не могу, идем да играм фудбал – кажем им лепо и културно, па одем с Игором на терен.

Или, на пример, отвори на великом одмору Бане лименку коле, а ја му кажем:

– Дај срк!

Одмах се умува Ивана:

– Узми моју колу лајт, без шећера.

– Ево ти моја миринда – гура се Наста. – Кола није добра за јетру.

– То је за љаксе – улети и Лана. – Изволи севен ап.

Све ми се смучи, па уђем у школу да се напијем чисте чесменке.

Или, на пример, заборавим да напишем домаћи из мате, па лепо замолим Уроша да препишем од њега, да се не мучим на одмору и решавам сам. Хоће Урке, он је прави ортак, али – не вреди! Најпре се накачи Лана:

– Ево ти моја свеска. Све сам урадила тачно.

– Ево ти моја – одмах се утрпава и Тања.

– Узми моју – гура ми свеску под нос Наста. – Ја сам уредније написала.

– Ја ћу да ти диктирам – ту је и Ивана. – Брже ћеш да напишеш.

Тако ми прође воља да преписујем домаћи – нек буде шта буде. Одем тако опет са Игором да одиграмо један на један.

И баш због тог задатка десило ми се оно што може да се деси само мени и ником више.

Дошао тај трећи час, прегледа учитељица свеске са домаћим из математике. Извадио и ја свеску, отворио је уредно и таман да кажем како нисам написао домаћи, кад – домаћи написан! Прегледа учитељица и још ме похвали:

– Браво, браво! Видим, постао си уредан. И рукопис ти се поправио. Баш лепо.

Видим и ја да је лепо, да је задатак уредан, у мојој је свесци, али није мој. И умало да то кажем.

– Ћути – шапне ми Марја. – Ја сам ти написала.

Марја ме није нападала да јој правим друштво до куће. Марја ми није силом утрпавала лименку. Марја ми није нудила свеску.

Марја је написала, ћутке.

И тако смо Марја ја почели да идемо заједно кући, заједно да пијемо пепси макс из једне лименке и заједно да радимо домаће. Једном код мене, једном код Марје.

А клинци из комшилука су почели да нам певају:

– Момак и девојка, печена кокошка!

Глупости!

Марја је била мој пар из клупе. Изистински.

Она се није заљубила у мене, нити сам се ја заљубио у њу.

Бар не одмах.